

VIĻŅA GALOTNĒ VAI PAISUMA PĀRSTEIGTI?

Ceļvedis mainīgajā informācijas vidē.

Ieskats IFLA

“Ziņojumā par
attīstības tendencēm”

PAR IFLA

IFLA ir bibliotēku un informācijas speciālistu globālā balss

Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (*International Federation of Library Associations and Institutions*, IFLA) ir vadošā organizācija, kas pārstāv bibliotēku un informācijas pakalpojumu sniedzēju un lietotāju intereses pasaulē. IFLA ir neatkarīga, nevalstiska bezpeļņas organizācija, kas apvieno vairāk nekā 1400 biedru gandrīz 150 valstīs.

Mēs strādājam, lai mūsdienu straujajā un mainīgajā digitālo un drukāto informācijas resursu vidē atvieglotu globālajai sabiedrībai pieeju informācijas un kultūras mantojuma resursiem. Lūk, daži aktuālākie mūsu darbības virzieni: pieeja digitālajam saturam, starptautiskā vadība, izglītība, kultūras mantojums un daudzvalodība.

Ar profesionālo programmu palīdzību paaugstinām savu biedru potenciālu un sekmējam viņu profesionālo attīstību, izstrādājot vadlīnijas, standartus, publikācijas un organizējot pasākumus visā pasaulē.

Globālās bibliotēku un informācijas pakalpojumu organizācijas statuss nodrošina to, ka IFLA intereses tiek pārstāvētas gan sadarbībā ar ANO, gan ar citām organizācijām.

ATBALSTĪTĀJI

IFLA pateicas par atbalstu “Ziņojuma par attīstības tendencēm” tapšanā:

Olivjē Krepēnam-Leblonom (*Olivier Crépin-Leblond*), Piešķirto nosaukumu un numuru tiešsaistes organizācijas (*Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*, ICANN) Vispārīgās konsultatīvās padomes (*At-large Advisory Committee*, ALAC) priekšsēdētājam
Anrītei Esterheisenai (*Anriette Esterhuysen*), Moderno komunikāciju asociācijas (*Association for Progressive Communications*, APC) ģenerāldirektorei
Divīnai Fro-Mēgsai (*Divina Frau-Meigs*), Sorbonnas Universitātes (*Université Sorbonne Nouvelle*) profesorei
Melisai Gregai (*Melissa Gregg*), Sociālās skaitļošanas zinātniskā un tehnoloģiskā centra (*Intel Science and Technology Center for Social Computing*) zinātniskajai vadītājai
Džonom Houghtonam (*John Houghton*), Viktorijas Universitātes Stratēģisko ekonomisko pētījumu centra (*Centre for Strategic Economic Studies*, Victoria University) pētniekam
Deborai Džeikobsai (*Deborah Jacobs*), organizācijas “Gobālās bibliotēkas” (*Global Libraries*) direktorei
Bila un Melindas Geitsu fondam (*Bill & Melinda Gates Foundation*)
Marjemui Džeimai (*Marième Jamme*), organizācijas *Spot One Global Solutions* ģenerāldirektorei
Jānim Kārklīnam, UNESCO ģenerāldirektora asistentam komunikācijas un informācijas jautājumos
Alejandro Pisanti (*Alejandro Pisanty*), Mehiko Nacionālās autonomās universitātes (*National Autonomous University of Mexico*) profesoram
Lī Reinijai (*Lee Rainie*), projekta *Pew Research Center Project Internet & American Life* ģenerāldirektorei*
Keitai Raselai (*Kate Russell*), kanāla *BBC Click Online* programmas vadītāja
Andreasam Šneideram (*Andreas Schleicher*), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas

(ESAO) (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, OECD) Izglītības pārvaldes (*Directorate for Education*) direktora vietniekam
Sunītam Singh Tuli (*Suneet Singh Tuli*), kompānijas *DataWind Ltd.* dibinātājam un direktoram
Fredam Stīlovam (*Fred Stielow*), Amerikas Publisko universitāšu sistēmas (*American Public University System*) viceprezidentam, atbildīgajam par bibliotēkām
Fredam fon Lomanam (*Fred von Lohmann*) kompānijas *Google Inc.* Autortiesību nodaļas vadītājam*
Luisam Zaharillam (*Louis Zacharilla*), politikas pētniecības organizācijas *Intelligent Community Forum* (ICF) dibinātājam.

IFLA “Ziņojumu par attīstības tendencēm” (<http://trends.ifla.org/insights-document>) palīdzēja sagatavot organizācija *Civic Agenda*. Pateicamies Danam Mountam (*Dan Mount*), Frederikam Blīnam (*Frédéric Blin*), Ingai Lundenai (*Inga Lundén*), Kristīnei Makenzijai (*Christine Mackenzie*) un Hannai Nikanenai (*Hanna Nikkanen*).

Attribution-NonCommercial 3.0 Unported License

Preses ziņām un turpmākai informācijai lūdzam rakstīt: stuart.hamilton@ifla.org

Tulkojusi Santa Andersone

IEVADS

Globālajā informācijas vidē laiks skrien ātri

2010. gadā globāli pārraidītās informācijas daudzums pirmo reizi pārsniedza vienu zetabaitu, un tiek lēsts, ka ik pēc diviem gadiem šis apjoms dubultosies.¹ 2011. gadā radītā digitālā oriģinālsatura daudzums ir vairākus miljonus reižu lielāks par to, ko satur visas jebkad sarakstītās grāmatas kopā.² ESAO dati liecina, ka pēdējās desmitgades laikā interneta noslodze ir paaugstinājusies par 13 000 % un 2008.–2011. gadā radīts vairāk tiešsaistes informācijas nekā visā pirms tam zināmajā vēsturē.³

2013. gada septembra beigās paredzēts atvērt Nacionālās drošības aģentūras (National Security Agency, NSA) jauno Datu centru Jūtā, ASV, kurā būs iespējams uzglabāt līdz pat 12 eksabaitiem (12 000 petabaiti) informācijas. Salīdzinājumam – lai uzglabātu visas jebkad sarakstītās grāmatas visās pasaules valodās, būtu nepieciešami tikai 400 terabaitu, un, tā kā vienā petabaitā ir 1000 terabaitu, tās aizņemtu mazāk nekā 1 % Nacionālās drošības aģentūras jaunā Datu centra atmiņas ietilpības (0,0033 %).

Kas ir IFLA “Ziņojums par attīstības tendencēm”?

Viens no galvenajiem jautājumiem IFLA “Ziņojumā par attīstības tendencēm” ir milzīgais informācijas apjoms un ātrums, kādā tā tiek radīta tiešsaistē. Ziņojums, kura mērķis ir izpētīt un apspriest tendences jaunajā informācijas vidē, tapis pēc gadu ilgām konsultācijām ar speciālistiem un dažādu nozaru ieinteresētajām pusēm.

Tas nav statisks materiāls, bet gan dinamisks un augošs tiešsaistes resursu kopums, ko bibliotēku un informācijas speciālisti var pilnveidot vietnē *trends.ifla.org*. Tiešsaistes platformā jau ir atrodams plašs informācijas klāsts, t. sk. bibliogrāfiskais rādītājs un literatūras apskats, kurā iekļauti ziņojumi, speciālistu raksti un diskusiju kopsavilkumi. Šo informāciju bibliotēkas var izmantot, dalīties tajā un pilnveidot to.

IFLA “Ziņojums par attīstības tendencēm” izceļ piecas nozīmīgas tendences, kas aptver tādas tēmas kā pieeju informācijai, izglītību, privātumu, pilsonisko līdzdalību un tehniskos uzlabojumus. Ziņojumā uzskaitītas gan jau pastāvošās tendences, kas raksturo jauno, digitālo paradigmu, gan tās, kas iespējamās nākotnē, tomēr tajā netiek prognozēta bibliotēku nākotne.

Tas jādara jums. Iespējams, mūsdienās svarīgākais šīs profesijas jautājums ir – kā bibliotēkas evolucionēs, lai saglabātu savu nozīmi jaunajā informācijas pasaules ainā.

Kā jūs varat iesaistīties IFLA “Ziņojuma par jaunākajām attīstības tendencēm” tapšanā?

IFLA “Ziņojuma par jaunākajām attīstības tendencēm” un tīmekļa platformas izveide ir tikai diskusijas sākums. IFLA ir konsultējies ar speciālistiem, kuri darbojas ārpus bibliotēku jomas, lai uzzinātu viņu viedokli par tendencēm informācijas vidē, taču tagad ir jūsu kārta.

Lai popularizētu un papildinātu ziņojumu, nākamo divpadsmit mēnešu laikā tiks uzrunāti IFLA biedri visā pasaulē. Palīdzēsime viņiem veidot pašiem savas radošās darbnīcas, diskusiju grupas, seminārus un citus pasākumus, kas ļaus identificēt un analizēt konkrētā reģiona aktuālākās tendences informācijas jomā. Vēlamies iekļaut tiešsaistes platformā reģionālo pasākumu rezultātus, lai bibliotēkas visā pasaulē varētu tiešsaistē turpināt diskusiju. Lai sekotu ziņojuma attīstībai, reģistrējieties vietnē *trends.ifla.org* un nākamo nodaļu uzrakstiet paši!

¹ International Data Corporation (2011) 'The 2011 Digital Universe Study: Extracting Value from Chaos' <http://www.emc.com/collateral/demos/microsites/emc-digital-universe-2011/index.htm>

² DEvolving (2011) 'Truth, Lies and the Internet: a report into young people's digital fluency' p 12 http://www.demos.co.uk/files/Truth_-_web.pdf

³ World Economic Forum (2012) 'Global Information Technology Report: living in a hyper-connected world' p 59 http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf

PIECAS GALVENĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES, KAS MAINĪS MŪSU INFORMĀCIJAS VIDĪ

1. TENDENCE:

JAUNĀKĀS TEHNOĻIJAS GAN PAPLAŠINĀS, GAN IEROBEŽOS INFORMĀCIJAS LIETOTĀJU LOKU

Līdz ar digitālā vides nepārtrauktu paplašināšanos daudz lielāku vērtību iegūs informācijpratība, piemēram, lasītprasme un māca izmantot digitālos rīkus. Cilvēkiem, kuriem šo prasmju trūks, būs grūti iekļauties arvien pieaugošajā dažādu nozaru klāstā. Jauno tiešsaistes biznesa modeļu specifika būtiski ietekmēs to, kam nākotnē piederēs informācija, kurš varēs gūt tai pieeju, dalīties tajā un gūt no tās peļņu.

2. TENDENCE:

MĀCĪBAS TIEŠSAISTĒ GAN DEMOKRATIZĒS, GAN MAINĪS GLOBĀLO IZGLĪTĪBAS SISTĒMU

Tiešsaistes izglītības resursu straujā globālā izplatība bagātinās mācību iespēju klāstu, padarīs tās lētākas un pieejamākas. Paaugstināsies mūžizglītības vērtība, kā arī neformālās un neoficiālās izglītības nozīme.

3. TENDENCE:

TIKS PĀRSKATĪTAS PRIVĀTUMA UN DATU AIZSARDZĪBAS ROBEŽAS

Valdību un uzņēmumu uzglabāto datu kopuma palielināšanās sekmēs augstāka līmeņa individuālo profilēšanu. Vienlaikus detalizēti izstrādātas uzraudzības un komunikācijas datu filtrēšanas sistēmas ļaus vieglāk un lētāk sekot līdzi šo individuālo darbībām. Tiešsaistes pasaule, iespējams, nopietni ietekmēs cilvēku privātumu un uzticēšanos.

4. TENDENCE:

CIEŠI SAISTĪTAS KOPIENAS IEKLAUSĪSIES JAUNĀS BALSĪS UN IEDZĪVOTĀJU GRUPĀS, BŪS GATAVAS TĀS ATBALSTĪT UN PAVĒRT TĀM IESPĒJAS

Kopienas ciešā saistība pavērs plašākas iespējas kolektīvai rīcībai, kas savukārt ļaus sadzirdēt jaunās balsis un risināt konkrētus jautājumus, apejot tradicionālās politiskās partijas. Atklāta valdības darbība un personu pieeja sabiedriskā sektora datiem radīs caurskatāmāku valsts pārvaldi, kas vairāk koncentrēsies uz pilsoņu vajadzībām.

5. TENDENCE:

JAUNĀS TEHNOĻIJAS PĀRVEIDOS GLOBĀLO INFORMĀCIJAS EKONOMIKU

Savstarpēji saistītas mobilās ierīces, tīkla sensori iekārtās un infrastruktūrā, trīsdimensiju drukāšanas un tulkošanas rīki – visu šo iekārtu straujā izplatība mainīs pasaules informācijas ekonomiku. Daudzu nozaru uzņēmējdarbības modeļi piedzīvos inovatīvu ierīču rosinātas radošas revolūcijas, kas ļaus cilvēkiem saglabāt ekonomisku aktivitāti jebkurā vecumā un jebkurā vietā.

DIGITĀLĀS TENDENCES CEĻĀ UZ SADURSMI

IFLA “Ziņojums par attīstības tendencēm” nosauc piecas nozīmīgas tendences, kas veido globālo informācijas vidi. Tās strauji attīstās un ir ceļā uz sadursmi, kuras atbalsis skars bibliotēkas un to sniegtos pakalpojumus visā pasaulē. Kādu ceļu izvēlēties jūsu bibliotēka, ja īstenosies tālāk minētie scenāriji?

Vai jauno tehnoloģiju pieaugums nesīs privātuma beigas?

Jauni tehnoloģiski risinājumi pārveido globālo informācijas ekonomiku. Katra digitālo grāmatu, aplikāciju, datubāzu, mobilo un nu jau arī valkājamo tehnoloģiju paaudze nosaka jaunas privātuma un datu aizsardzības robežas un atbildību par to pārvaldību arī bibliotēkās.

„Datu apkopošana mūsdienās neaprobežojas tikai ar internetu – tā tiek veikta arī ikdienas darbībās „reālajā” pasaulē, sākot ar iepirkšanos, ceļošanu un beidzot ar darbu u. c. jomām. Ja tā tiek atstāta tehnikas ziņā, esam jau pārkāpuši sliekšni, aiz kura nav atpakaļceļa, – mūsdienās ir tehniski iespējams izsekot cilvēku viņa ikdienas dzīvē, vienkārši izmantojot attēlu atpazīšanu, personas mobilo tālruni, kredītkarti un to, kā tiek lietots internets.”

Olivjē Krepēns-Leblons, Piešķirto nosaukumu un numuru tiešsaistes organizācijas Vispārīgās konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

E-izsniegumi bibliotēkās un personu datu dārgumu krātuve

Mūsdienās jūs atklājat par sevi daudz informācijas, vienkārši lasot e-grāmatu. Cik laika jums nepieciešams, lai izlasītu nodaļu? Kuras ir jūsu mīļākās vietas? Kāds ir lasītprasmes ātrums un pastāvība? Kādu darbu izvēlēties patapināt vai nopirkt nākamo? Ekonomikā, kas arvien vairāk balstās uz datizraci, izdevējiem, izplatītājiem un autoriem šāda veida informācija ir zelta vērtē.

„Tādas platformas kā “Facebook”, “YouTube” vai “Second Life” pozicionē sevi kā kibertelpas īpašnieces, kas ir gatavas katram lietotājam piedāvāt “iekarojamu vietu”. Tur netiek pārdots saturs, bet gan iespēja izmantot tā veidošanas rīkus. Rodas priekšstats, ka Web 2.0 koncepcija izplata šos rīkus ļoti plašās masās, tomēr ekonomisko labumu tā nes tikai dažiem...”

Divīna Fro-Mēgsa, Sorbonnas Universitātes profesore

Bibliotēkas, kas lietotājiem piedāvā e-izsniegšanas resursus un citas iespējas abonēt digitālu saturu, iegūst savā rīcībā vērtīgus personas datus. Kāds ir to pienākums šos datus aizsargāt? Ja bibliotēkas tikai sniedz pieeju saturam, bet tā radītāji un izplatītāji var izmantot lietotāju datus savās interesēs, vai bibliotēka kļūst par jaunā datizraces uzņēmējdarbības modeļa daļu?

„Lūdzam izslēgt jūsu valkājamās ierīces!”

Privātuma robežas arvien vairāk maina mobilā un valkājamā tehnika. Saskaņā ar informācijas tehnoloģiju izstrādātāja Cisco globālo mobilo datu trafika prognozi 2011.–2016. gadam⁴ 2016. gadā internetam būs pieslēgti vairāk nekā 10 miljardi mobilo ierīču, bet Tuvajos Austrumos un Āfrikā mobilo datu trafiks pieaugs par 104 %, savukārt Āzijā un Austrumeiropā par 84 % un 83 %.

Pie horizonta jau parādījušās Google brilles (*Google Glass*) un jauna valkājamo datoru paaudze – tas nozīmē, ka dators ir ieslēgts un tā kamera pavērsta uz ārpusi visu laiku. Apmeklētājs, kurš iegājis bibliotēkā ar šādām brillēm, savā ziņā pakļauj citus lietotājus novērošanai. Kā bibliotēkām vajadzētu reaģēt uz jaunajām tehnoloģijām, kas, ja ne iznīcina, tad tomēr iedragā privātuma robežas? Bibliotēkas taču pozicionē sevi kā „drošu” telpu, kas nes labumu visai sabiedrībai, bet – vai tas ir iespējams, ja ēkā kāds nēsā *Google* brilles? Vai jauno tehnoloģiju entuziastiem maz rūp privātums?

Informācijas zelta bedre un tiešsaistes izglītība

Datu aizsardzības un privātuma robežas ietekmēs arī tiešsaistes izglītības un masveida atvērto tiešsaistes kursu (*Massive Open Online Courses, MOOCs*) popularitātes pieaugums. Kā tiek izmantoti un aizsargāti tiešsaistes izglītībā iesaistīto studentu radītie dati? Pārbaudījumu rezultāti, kursa progress un personu dati allaž ir kalpojuši pedagogiem kā noderīgi rīki, ar kuru palīdzību noteikt studenta izaugsmi salīdzinājumā ar kursabiedriem un uzlabot kursa moduli. Tomēr – ja dati atrodas globālajā informācijas vidē, kas vēl var tiem piekļūt?

Vairums skolēnu un studentu atbildes uz jautājumiem meklē informācijas meklēšanas dziņos. Kā to piedāvātā informācija ietekmē viņu meklēšanas paradumus? Un vai tā ir visa nepieciešamā informācija? Šo algoritmu izstrādātājas un īpašnieces ir privātas korporācijas, turklāt tie galvenokārt tiek veidoti tā, lai paaugstinātu no reklāmas gūtos ienākumus. Kādas problēmas tas rada bibliotekāriem un pedagogiem?

Ja visas atbildes sniedz algoritms – kas tādā gadījumā ir bibliotēka?

Nesenais Oksfordas Interneta izpētes centra pētījums atklāj, ka uzticība „cilvēkiem, kas sniedz interneta pakalpojumus”, ir lielāka nekā citām nozīmīgām institūcijām, tai skaitā laikrakstiem, korporācijām un valdībai.⁵ Tomēr, ja mūsu meklēšanas paradumu, valodas vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ automatizētās meklēšanas tehnoloģijas ierobežo informācijas apjomu un klāstu, vai tādā gadījumā meklēšanas dziņu sniegtajiem rezultātiem var uzticēties? Kā bibliotēkas un pedagogi var būt droši, ka studenti un lietotāji iegūst to informāciju, kas viņiem nepieciešama, turklāt ne tikai informāciju, bet arī datus, kas atklāj attiecīgā meklēšanas algoritma būtību?

*„Kā noķert „veiksmi”? Kā nodibināt
plaukstošas kopienas, balstoties uz
negaidīto?”*

Lusis Zacharilla, politikas pētniecības organizācijas Global Intelligent Community Forum dibinātājs

Ja primārā informācijas meklēšanas metode ir privāti izstrādāts algoritms, kā šajā procesā var iesaistīties bibliotēkas? Izstrādājot konkurējošu algoritmu? Koncentrējoties uz lietotāju digitālās prātības attīstīšanu, lai palīdzētu viņiem nokļūt pie uzticamākajiem informācijas avotiem, ko spēj piedāvāt esošās meklēšanas tehnoloģijas? Kā bibliotēka var kļūt par veiksmīgu atklājumu nesēju, ja dominējošais meklēšanas paņēmiens tiek balstīts uz algoritmu?

⁴ Cisco Visual Networking Index (2013) 'Global Mobile Data Traffic Forecast Update, 2012–2017' p 3
http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-520862.pdf

⁵ Oxford Internet Surveys (2011) 'Trust on the Internet now exceeds Trust in other Major Institutions' p 47
<http://microsites.oii.ox.ac.uk/oxis/blog/2010/trust-internet-now-exceeds-trust-other-major-institutions>

Izglītība kļūst globāla un mobila... bet vairs nav “taustāma” un lokāla?

Ātrums, kādā mobilās ierīces izplatās jaunattīstības valstīs, pieaug, un līdz ar to krīt tehnoloģiskās barjeras. Šobrīd pasaulē ir vairāk nekā 2,4 miljardi interneta lietotāju.⁶ Līdz 2015. gadam Brazīlijā, Krievijā, Indijā un Ķīnā vien viņu būs 1,2 miljardi.⁷ Mobilās tehnoloģijas veicina masveida atvērto tiešsaistes kursu izplatību un brīvu pieeju globālajai mācību telpai, tomēr tās uzdod arī interesantus jautājumus pedagogiem. Vai mobilās tehnoloģijas būs vienīgais vai galvenais veids, kādā studenti apgūs jaunas mācību metodes? Kā saglabāt vietējas nozīmes satura veidošanas praksi, ja izglītības resursi kļūst globāli un ir brīvi pieejami ikvienam? Vai, piemēram, Kenijas studentiem būs pieeja tiešsaistes kursiem un brīvpieejas izglītības resursiem ar lokāli nozīmīgu saturu, vai tomēr prevalēs resursi, kuru saturs būs veidots ES, ASV vai Apvienotajā Karalistē? Kā tas ietekmēs kultūras identitāti?

Tulkotājs ir mašīna

Sasniegumi mašīntulkošanas nozarē maina veidu, kā sazināties viens ar otru, un nojauc valodu barjeras. Reģionos, kur lokālais izglītojošais materiāls ir ierobežots, studentiem būs pieeja tulkotam saturam no citām valstīm. Pētniekiem un lietotājiem būs iespēja izlasīt savā valodā jebkuru un jebkad tapušu grāmatu, rakstu vai tiešsaistes emuāru. Līdz ar valodas ierobežojumu izzušanu starp kopienām parādīsies jauni radošas sadarbības un uzņēmējdarbības modeļi. Automatizētā mašīntulkošana mainīs mūsu saziņas veidu, taču vai tā sekmēs mūsu izpratnes līmeni? Kāda būs mašīntulkošanas kultūras pielietojuma ietekme ārpus kultūras konteksta?

Automatizētā mašīntulkošana būs izaicinājums pašreizējiem uzņēmējdarbības modeļiem un normatīvajiem regulējumiem. Ja ikvienu tekstu varēs apstrādāt automatiskā tulkotājā, kā šīs pārmaiņas ietekmēs izdevējdarbību? Kādas jaunas uzņēmējdarbības formas parādīsies bezrobežu saziņas vidē?

Jaunu grupu un balsu parādīšanās novērošanas sabiedrībā

Tā kā automatiskā mašīntulkošana nojauc valodu barjeras, visā pasaulē ar savām idejām domubiedrus rod arvien jaunas iedzīvotāju grupas. Mobilo tehnoloģiju, tiešsaistes pieejas un globālo plašsaziņas līdzekļu saplūšana dod stimulu jaunām interneta kustībām. Tās atspoguļojās veiksmīgajās kampaņās pret ASV likumprojektu par tiešsaistes pirātisma apkarošanu (*Stop Online Piracy Act*, SOPA) un Eiropas Savienības Viltotības novēršanas tirdzniecības nolīgumu (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement*, ACTA), kā arī sekmēja Arābu pavasara rašanos.

Šīs tehnoloģijas var tikt izmantotas arī graujošiem mērķiem – ekstrēmistu ideoloģijas un anonīmu/hezināmu grupu nelikumīgu darbību popularizēšanai. Kādā līmenī valdībām vajadzētu ieviest tehniskas vai regulējošas struktūras, kas nosaka, kā dažādi sabiedrības pārstāvji kontrolē informāciju un dalās tajā? Cik lielā mērā jāseko informācijai, lai aizsargātu sabiedrības intereses? Vai nelielas radikālas grupas/masu kustības spēj ietekmēt sabiedrību, kurā nav nekā privāta? Visā pasaulē valdības (ieskaitot tās, kas tiek uzskatītas par demokrātiskām) veic pasākumus, lai filtrētu informāciju, kas tiek uzskatīta par ekstrēmistisku, noziedzīgu, slepenu vai kā citādi „amorālu”. Bibliotēkas vēsturiski allaž ir pretojušās valsts cenzūrai – vai mūsu reakcija uz cenzūru internetā ir bijusi atbilstoša? Ja informācijas filtrēšana kļūs par ierastu valdības praksi, kā tas ietekmēs bibliotēku iespējas adekvāti vākt un saglabāt digitālo vēsturi?

⁶ Internet World Stats (2012) 'Usage and Population Statistics' <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

⁷ Boston Consulting Group (2010) 'Winning in Emerging-Market Cities' p 17 <http://www.bcg.co.jp/documents/file60078.pdf>

„Ko iesākt ar „bitu puvi”?”

Globālā informācijas vide ir trausla. Tehnoloģisko izmaiņu straujā gaita ir atstājusi informācijas ceļmalās atkritumus: novecojušus formātus un programmatūras, nestrādājošas, kļūdainas tīmekļa adreses un nederīgus failus.

„Šobrīd mani ļoti uztrauc iespēja, ka biti gan tiek saglabāti, bet to nozīme pazaudēta, un galu galā attapsimies, ka ir sākusies „bitu puve”. Tas nozīmē, ka mūsu rīcībā būs bitu kopums, kas saglabāts nākamajām tūkstošgadēm, bet mums nav ne jausmas, ko tie nozīmē, jo to atšifrēšanai nepieciešanā programmatūra vairs nav pieejama vai iedarbināma, vai arī mums vienkārši nav platformas, kas spētu to darbināt. Tā ir ļoti, ļoti nopietna problēma, un mums tā jārisina.”

Vints Serfs, Google galvenais produktu mārketinga vadītājs

Digitālā mantojuma saglabāšana ir viena no pasaules bibliotēku un arhīvu prioritātēm. Milzīgajā informācijas plūsmā identificēt un fiksēt vēsturiska vai kultūras nozīmes digitālo saturu ir viens no bibliotēku izaicinājumiem. Citas nopietnas problēmas rada digitālā satura autortiesību ierobežojumi, formāta novecošana un tehnisko iespēju trūkums. Lai identificētu un fiksētu mūsu radītās digitālās vērtības, bibliotēkas arvien biežāk izmanto automatizētas tehnoloģijas, piemēram, datizraci un meklēšanas algoritmus. Ko mēs zaudējam, atstādami informācijas pārzināšanas un saglabāšanas funkcijas algoritmu ziņā?

Jaunās tehnoloģijas met izaicinājumu informācijas ķēdei

Jaunajā informācijas vidē ir mainījušies tradicionālie priekšstati par “autortiesībām” un “īpašumtiesībām”. Līdz šim nepieredzētā ātrumā top jauns digitālais saturs, un tas var būt gan anonīms, gan datoru veidots, gan mikšēts, gan arī konkrētu indivīdu radīts. To iespējams viegli izplatīt un tajā dalīties, ietekmējot autortiesību robežas, kontroles potenciālu un „īpašumtiesību” jēdzienu. Jaunās tehnoloģijas ir būtiski pārveidojušas tradicionālo informācijas ķēdi (radītājs, izdevējs, izplatītājs, pārdevējs, bibliotēka, lasītājs), metot izaicinājumu pastāvošajiem uzņēmējdarbības modeļiem un normatīvajai bāzei. Tās radījušas jaunus konkurences avotus un piekļuves modeļus. Kurš gūs vislielāko labumu no mainītās informācijas ķēdes? Kā mūsu normatīvās bāzes tiks piemērotas evolucionējošās informācijas ķēdes atbalstam jaunajā globālajā ekonomikā?

Jaunās tehnoloģijas mainīs globālo ekonomiku – bet kam tas būs izdevīgi?

Ir skaidrs, ka jauno tehnoloģiju mērķis ir padarīt piekļuvi informācijai daudz vienlīdzīgāku ne tikai jaunattīstības valstīs, bet arī daudzām sociālām un ekonomiskām iedzīvotāju grupām. Tehniskie risinājumi ļauj jaunajiem uzņēmējiem iegūt klientus visā pasaulē. Jauni satura radīšanas un izplatīšanas modeļi ieņem vietu tirgū un sagrauj līdzšinējo informācijas ķēdi. Rodas iespējas samazināt barjeras, kas ierobežo vecāka gadagājuma cilvēku, kā arī lietotāju ar redzes problēmām, imigrantu un finansiāli maznodrošinātu lietotāju pieeju informācijai. Kāda izskatīsies pasaule? Vai nākamās paaudzes tehnoloģijas paliks nesakārtotas tik ilgi, kamēr jaunie lietotāji neuzkrās savu potenciālu?

„Tuvāko piecu gadu laikā Rietumu uzņēmumiem būs jāsakā konkurēt ar jaunajiem Āfrikas uzņēmējiem, kuri veiksmīgi radīs nākamo miljardus vērtu uzņēmumu paaudzi.”

Marjema Džeima, organizācijas *Spot One Global Solutions* ģenerāldirektore

Kā mainīgie izglītības, sociālie un normatīvie modeļi ietekmēs nākamā interneta lietotāju miljarda pieredzi un zināšanas? Vai viņiem būs pieeja visam nepieciešamajam saturam?

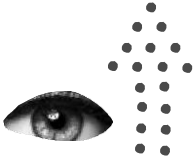
Jauno tehnoloģiju pakļaušana pārmērīgiem ierobežojumiem

Cilvēces vēsturē valdības savu iespēju robežās allaž ir regulējušas informācijas plūsmu. Līdz ar katra tehniska jauninājuma parādīšanos tika veiktas intelektuālā īpašuma reformas, lai noteiktu priekšrocības un ierobežojumus, kas atbilst pastāvošo uzņēmējdarbības modeļu vajadzībām.

„Nākotnē tiks nopietni pārskatītas attiecības starp satura radīšanu un tā veidotāju tiesībām un to personu tiesībām, kas vēlas šo saturu izmantot un tajā dalīties. Tā kā uz skatuves, kur risinās šī sāncensība, pašlaik valda izplatītājus pārstāvošas interešu grupas, kas ar ļoti intensīvu un dārgu lobēšanu pārvilina savā pusē valdības pārstāvjus, pastāv risks, ka šajā situācijā jaunu risinājumu meklējumiem netiks dota iespēja attīstīties dabiskā ceļā, kurā galvenās darbojošās puses rastu izeju, kas efektīvi līdzsvarotu visu intereses, vienlaikus cienot tiesības uz pieeju informācijai un dalīšanos tajā.”

Anrīte Esterheisena, Moderno komunikāciju asociācijas ģenerāldirektore

Tehnoloģisko pārmaiņu, kā arī tiešsaistes informācijas izplatīšanās un apmaiņas straujo tempu dēļ mainās ietvari, kas regulē pieeju informācijai un jēdziena „īpašumtiesības” nozīme. Vai līdzšinējie autortiesību jēdzieni jaunajā informācijas vidē vairs nepastāv? Kā varam veicināt inovatīvu saturu un piekļuvi tam, vienlaikus nodrošinot pelnītās tiesības tiem, kuri to radījuši? Vai „pieeja jebkurā laikā, jebkurā vietā un no jebkuras ierīces” iedragās fiziskā īpašuma koncepciju, padarot nevajadzīgu bibliotēku kā fizisku telpu?

JAUNĀKĀS TEHNOLOĢIJAS GAN PAPLAŠINĀS, GAN IEROBEŽOS INFORMĀCIJAS LIETOTĀJU LOKU

Tā kā digitālais visums nepārtraukti paplašinās, arvien lielāka vērtība būs informācijpratībai, piemēram, lasītprasmei un mācai rīkoties ar digitālajiem rīkiem. Cilvēkiem, kuriem šo prasmju trūkst, būs grūti iesaistīties arvien pieaugošajā dažādu nozaru klāstā. Jauno tiešsaistes uzņēmējdarbības modeļu specifika spēcīgi ietekmēs to, kam nākotnē piederēs informācija, kurš gūs tai pieeju, varēs dalīties tajā un veiksmīgi gūt peļņu.

IESPĒJAMIE ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Strauji augošais digitālā satura un informācijas apjoms paaugstinās informācijpratības nozīmi, jo tā ir būtisks rīks, kas palīdz atšķirt ticamu informāciju no tādas, ko ietekmējuši dažādi sociāli, politiski, komerciāli un dažkārt arī ekstrēmistiski mērķi un uzskati.

Turpinās pieaugt spriedze intelektuālā īpašuma un tehnoloģisko inovāciju jautājumos. Nepieciešamas izmaiņas, kas atspoguļotu jaunās informācijas pielietojuma tendences, atbalstītu radošumu un ekonomisku ilgtspēju.

Savstarpēji cieši saistītajā pasaulē pieeja informācijai kļūs par atslēgu ceļā uz veselības aprūpi, izglītības un nodarbinātības resursiem, kā arī uz sociālām, politiskām un ekonomiskām brīvībām. Tiešsaistes pasaules ainu mainīs miljards jauno interneta lietotāju jaunattīstības valstīs. Tomēr lasītprasmes un digitālās pratības deficīts joprojām ir galvenais šķērslis ceļā uz pieeju tiešsaistes resursiem, un tas, iespējams, var novest pie plašākas digitālās plaisas un globālas nevienlīdzības.

Mobila pieeja digitālajam saturam un produktiem no arvien plašāka ierīču klāsta vājinās tradicionālo īpašumtiesību koncepciju, kas pamatojas statiskās tiesībās uz saturu lokālā vietā.

Interneta kā atvērta un starptautiski pieejama informācijas resursa darbību apdraud valdības, kas veic pasākumus, lai palielinātu kontroli pār informācijas telpu savu valstu robežās. Šāda kontrole novedīs pie kompilētu nacionālas nozīmes internetu veidošanās.

Aizvien vairāk saplūstot robežām starp informācijas veidotājiem un patērētājiem, sarežģītāki kļūs informācijas un satura īpašumtiesību jautājumi. Situācijas risināšanu vēl vairāk apgrūtinās pieaugošais automatizēto procesu radītās informācijas apjoms.

Gaidāmi izaicinājumi daudzu pakalpojumu sniedzēju uzņēmējdarbības modeļiem, kas balstīti uz peļņu, kura gūta no iesniegtas personiskas informācijas un lietotāja radīta satura. Debatēs par nākotnes uzņēmējdarbības modeļiem tiek akcentēts jautājums – vai šo peļņu vajadzētu dalīt starp satura radītājiem, starpniekiem un personiskās informācijas patiesajiem īpašniekiem?

Izmantojot lietotāju entuziasmu satura patērēšanā, radīšanā, pārveidošanā un vēlmē dalīties ar to, taps jauni uzņēmējdarbības modeļi, kas piedāvās plašu satura klāstu dažādās platformās un ierīcēs, tādēļ tehniskie pasākumi, kas agrāk novērsa brīvu pieeju ar autortiesībām aizsargātiem materiāliem, novecos.

MĀCĪBAS TIEŠSAISTĒ GAN DEMOKRATIZĒS, GAN MAINĪS GLOBĀLO IZGLĪTĪBAS SISTĒMU

Globālā tiešsaistes izglītības resursu straujā izplatība bagātinās mācību iespēju klāstu, padarīs to lētāku un pieejamāku. Paaugstināsies mūžizglītības, kā arī neformālās un neoficiālās izglītības vērtība.

IESPĒJAMIE ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Nākamās desmitgades laikā globālo izglītības ainu mainīs atvērte tiešsaistes izglītības resursi (*Online Open Education Resources*, OER), adaptīvās mācību tehnoloģijas, masveidā pieejamie tiešsaistes kursi un mācīšanās procesā izmantotā spēļu metode.

Netālā nākotnē tiešsaistesursos mācīsies lielāks cilvēku skaits, nekā pašlaik mācās visās pasaules universitātēs kopā. Jaunajosursos tiks piedāvāta daudzpusīgāka, multidisciplināra izglītība.

Globalizētā ekonomikā un strauji mainīgā tehnoloģiskā vidē arvien svarīgākas kļūs digitālās mūžizglītības iespējas, jo jaunas prasmes un zināšanas cilvēki apgūs visu dzīvi.

Plašākas zināšanu un prasmju līmeņa celšanas stratēģijas vairo neformālo un neoficiālo izglītības ieguves veidu prestižu un cels sertifikācijas līmeni. Nozīmīgākas un vērtīgākas kļūs ikdienas dzīvē iegūtās prasmes un pieredze.

Vidē, kurā atrast un iegūt informāciju būs vieglāk, nākotnes izglītības metodes vairāk koncentrēsies uz šīs informācijas autentiskuma noteikšanu un izmantošanu. Turpinās zaudēt nozīmi informācijas iegūšana.

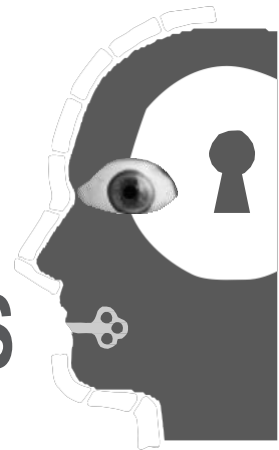
Tiešsaistes apmācību piedāvātais alternatīvo mācību metožu vilnis sniedz to izmantotājiem vairākas priekšrocības – tas krasi samazina izmaksas un paplašina pieeju izglītības iespējām.

Nākotnes izglītības tirgu veidos tīkla principi, kas virza tādu uzņēmumu darbības modeļus kā, piemēram, *Google*, *Facebook* un *Amazon*. Ja tradicionālās izglītības satura veidotāji veiksmīgi sadarbosies ar jaunām un populārām patērētāju platformām, kas piedāvā plašu satura klāstu, tie var izvairīties no iespējamā popularitātes krituma.

Atvērto tiešsaistes kursu plašais izmantojums paaugstina starpnieku vērtību, kuri piedāvā platformas pieredzes apmaiņai, padomdevēju tīkliem, kopīgām mācībām, sadarbībai un neformālam atbalstam. Šīs pārmaiņas attiecas gan uz tiešsaistes, gan uz klātienes metodēm.

Brīva pieeja zinātniskām publikācijām sniedz globālu pieeju miljoniem referatīvu žurnālu, palīdz zinātniekiem dalīties un papildināt vienu otru atklājumus. No šīs sadarbības rodas inovatīvi veselības aprūpes, infrastruktūras un komercdarbības risinājumi.

Tiešsaistes resursi un adaptīvās pedagoģijas metodes, kurā digitālie rīki būs apvienoti ar cilvēcisku atbalstu, pārvērtīs klašu telpas, ļaujot pielāgot apmācības katra skolēna mācību pieredzi.

TIKS NO JAUNA PĀRSKATĪTAS PRIVĀTUMA UN DATU AIZSARDZĪBAS ROBEŽAS

Valdību un uzņēmumu uzglabāto datu kopuma paplašināšanās sekmēs augstāka līmeņa indivīdu profilēšanu, bet detalizēti izstrādātas novērošanas un komunikācijas datu filtrēšanas sistēmas atvieglos un padarīs lētāku šo indivīdu izsekošanu. Individuālo privātumu un uzticēšanos tiešsaistes pasaulē gaida nopietni satricinājumi.

IESPĒJAMIE ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Pieaugot valdību un uzņēmumu savākto datu kopuma apjomam, kļuvusi iespējama attīstītāka indivīdu un sociālo grupu profilēšana. Plaša izcelsmes loka datu apstrādes paaugstināta jauda palielina iespējas saistīt anonīmu informāciju ar konkrētu personu vai grupu.

Valdībām ir vienkāršāk un lētāk izsekot savu pilsoņu darbību un filtrēt informāciju, masveidā novērojot viņu saziņas datus un dažādu platformu un ierīču metadatus.

Arvien sarežģītākas kļūst arī komerciālās novērošanas un izsekošanas metodes – līdz ar tradicionālo peles klikšķu izsekošanu un pārlūkprogrammu sīkfaiļiem tiek ieviestas emociju noteikšanas metodes un acs tīklenes kustības analīze.

Sarežģījumi, kas rodas, starptautiskā līmenī regulējot globālo bezrobežu internetu un vienlaikus izpildot dažādu nacionālas nozīmes normatīvo aktu prasības, joprojām neļauj piedāvāt konsekventus tiešsaistes privātuma un datu aizsardzības standartus.

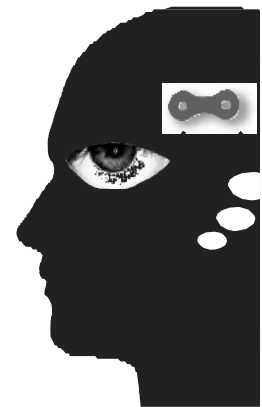
Ja tiesiskā aizsardzība netiek uzlabota, valdības palielina spiedienu uz starptautiskām tīmekļa kompānijām un pieprasa sniegt datus par komunikācijām, saistītos metadatus un tiešsaistes darbību ierakstus. Šī scenārija precedents ir nesēnā diskusija par ASV programmu „PRISM”.

Pieaug uzņēmumu skaits, kas tiešsaistē piedāvā vienas un tās pašas preces un pakalpojumus. Izmantojot detalizētas zināšanas par personas darbību tiešsaistē, tiek palielināta diskriminējoša preču un pakalpojumu cenu veidošana, jo, liekot lietā klientu personisko informāciju, vienādus produktus un pakalpojumus dažādiem cilvēkiem piedāvā par atšķirīgām cenām.

Uzticības līmenis tiešsaistes pasaulē plok un ievērojami krītas. Šobrīd gan daudzi lietotāji tiešsaistē vai sociālajos tīklos labprāt dalās ar lielu daudzumu privātas informācijas, taču šis uzvedības modelis mainās, kad cilvēki sāk aptvert, cik lielā mērā viņu darbība tiek novērota.

Tā kā privātums kļūst par arvien pieprasītāku precī, aug komerciālo tiešsaistes platformu skaits, kas līdz ar saviem pakalpojumiem piedāvā šifrēšanu un datu drošību. Tomēr par spīti konkurencei starp tiešsaistes rīkiem, kas piedāvā augstāku privātuma līmeni, un tiem, kuri atbalsta lietotāju novērošanu, daudzi interneta lietotāji turpina izmantot interaktīvus un lietotājiem draudzīgus pakalpojumus, neuztraucoties par savu datu drošību.

Situācijā, kad informācijas publiskošana tiešsaistē nozīmē zaudēt turpmāko kontroli pār to, lietotājam jāsamēro vēlme iesaistīties informācijas radīšanā un tālāk nodošanā ar riskiem, ko rada viņa atstātie paliekošie digitālie nospiedumi.

CIEŠI SAISTĪTAS KOPIENAS IEKLAUSĪSIES JAUNOS VIEDOKĻOS UN IEDZĪVOTĀJU GRUPĀS, BŪS GATAVAS PIEŠKIRT TĀM PILNVARAS

Pretstatā tradicionālajām politiskajām partijām cieši saistītās kopienās ir plašākas iespējas kolektīvai rīcībai – jaunu viedokļu popularizēšanai un uz konkrētu problēmu risināšanu vērstai darbībai. Atklātas valdības darbības un pieeja sabiedriskā sektora datiem novedīs pie caurskatāmākas valsts pārvaldes, kas vairāk koncentrēsies uz pilsoņu vajadzībām.

IESPĒJAMIE ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Tiek lēsts, ka, digitālā visuma saturam arvien vairāk pielāgojoties dažādiem sociāliem, politiskiem un komerciāliem mērķiem, tā apmēri dubultosies ik pēc diviem gadiem. Tehnoloģijas, kas uzlabo saskarsmi un kolektīvu rīcību, turpina nest pozitīvus augļus, dodot indivīdiem iespējas paaugstināt pilsonisko līdzdalību un komerciālo atbildību. Taču ar tiem pašiem līdzekļiem iespējams sasniegt arī negatīvus rezultātus – pavērt iespējas kibernetiķiem, teroristiem un ekstrēmistu tīkliem.

diasporām vai migrantu kopienām.

Demokrātiskās valstis iegūst no lielākas valsts pārvaldes caurskatāmības, pieejas sabiedriskā sektora datiem un atklātām valdības darbībām, kas vērstas uz pilsoņu iespēju paplašināšanu, korupcijas samazināšanu un uz valsts pārvaldi, kas stiprināta ar jauno tehnoloģiju palīdzību.

Kad balsotāji sāk apvienoties, pamatojoties uz konkrētiem jautājumiem, kas atbilst viņu vērtībām un interesēm, tradicionālo politisko partiju ietekme mazinās. Viens no svarīgākajiem panākumiem šajā situācijā varētu būt tiltu veidošanās starp grupām, kas ir šķirtas sociālu, politisku, paaudžu vai ģeogrāfisku iemeslu dēļ.

Visu aptveroši digitālie resursi maina sieviešu statusu, sniedzot viņām pieeju veselības, uzņēmējdarbības un ar šīm jomām saistīto sociālo tīklu informācijai. Šie paši resursi piedāvā globālu kanālu arī daudziem citiem cilvēkiem, ļaujot viņiem paust atbalstu vai nosodīt citu valsts politiku vai politiķus. Tie sniedz jaunas iespējas arī

Komerčiālie aizkulišu aģitatori un politiskās elites pārstāvji pārņem veiksmīgos tiešsaistes aktīvistu paņēmienus, organizējot sabiedrības atbalstu konkrētiem jautājumiem, tomēr viņu izmantotās metodes ir mērķtiecīgākas un neierastākas.

Arvien plašāks virtuālās vides izmantojums ļaus cilvēkiem pirms potenciālo lēmumu pieņemšanas izmēģināt tos simulētā kontekstā. Tādējādi balsotāji varēs paredzēt partiju politikas iespējamās sociālās un ekonomiskās sekas, pirms būs izlēmuši, kuru no tām atbalstīt. Šis process palīdzēs veidot politiku arī valdībai.

Nākotnes valdības neklūs leģitīmas ar vēlēšanām vien – svarīgs jauns politiskās un institucionālās uzticamību avots varētu būt to spēja tieši, atklāti un saprotami risināt valstiskos uzdevumus, izmantojot digitālās tehnoloģijas.

Efektīvs atklātu valdības datu pielietojums prasa no sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem augstāku informācijas pārvaldības profesionalitātes pakāpi. Valdību digitalizētie pakalpojumi var lielā mērā kļūt atkarīgi no starpniekiem, kuri palīdz mazāk zinošiem pilsoņiem izmantot pastāvīgi mainīgos digitālos pakalpojumus un platformas.

Lieli datu apjomi veicina efektīvāku uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu daudzās jomās: veselības aprūpē, sociālajā palīdzībā, vides saglabāšanā, klimata pārmaiņu apkarošanā u. c.

JAUNĀS TEHNOLOĢIJAS PĀRVEIDOS GLOBĀLO INFORMĀCIJAS EKONOMIKU

Cieši saistītu mobilo ierīču, ar tīklu savienotas sadzīves tehnikas un infrastruktūras, kā arī trīsdimensiju printeru un tulkošanas rīku izplatība mainīs pasaules informācijas ekonomiku. Daudzu nozaru uzņēmējdarbības modeļi piedzīvos inovatīvu ierīču rosinātas radošas revolūcijas, kas ļaus cilvēkiem saglabāt ekonomisku aktivitāti jebkurā vecumā un jebkurā vietā.

IESPĒJAMIE ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Mobilās ierīces kļūst par galveno pieejas līdzekli gan informācijai, gan saturam un pakalpojumiem. Tas paver iespējas jaunām sociālām un ekonomiskām iedzīvotāju grupām, kurām palielinās pieeja veselības aprūpes un izglītības resursiem, kā arī valsts pārvaldes un finanšu pakalpojumiem.

Progress mākslīgā intelekta izveidē ļauj apvienot tīmeklim pievienotās ierīcēs balsis atpazīšanu, mašintulkošanu un runas sintēzi, lai darītu iespējamu vairākvalodu balsis tulkojumu reāllaikā.

Trīsdimensiju drukāšanas tehnikas spēja radīt lietojamus objektus no digitāliem rasējumiem pārveido informācijas pieejas vērtību un var izraisīt radošu krīzi rūpniecības nozarēs visā pasaulē.

Progress telekomunikāciju jomā, tīmekļa medicīnas (*Telehealth*) un aprūpes (*Telecare*) sistēmas, kā arī valkājamas datorizētas ierīces un ar balsi, tīklenes kustību vai pieskārienu darbināmi interaktīvi lietotāju interfeisi ļauj cilvēkiem ilgāk saglabāt ekonomisku aktivitāti.

Arvien vairāk indivīdu un uzņēmumu spēj iesaistīties globālās informācijas ekonomikas norisēs jebkurā pasaules nostūrī. Šī iespēja samazina dažas ar fizisko atrašanās vietu saistītas konkurences priekšrocības.

Arvien konkurētspējīgākie uzņēmumi jaunattīstības valstīs rada nepieciešamību pēc pieaugoša protekcionisma pasaules attīstīto valstu ekonomikas politikā. Līdz ar to arvien biežāk tiek izvirzītas pārmērīgi sarežģītas prasības un noteikumi.

Tiek prognozēts, ka līdz 2030. gadam 70 % pasaules iedzīvotāju dzīvos pilsētās. Tomēr ilgtermiņā ir iespējama arī cita tendence – cilvēki izmantos ciešās savstarpējās saites, lai atgrieztos dzīvot mazākās kopienās. Tas varētu aktivizēt viņu apmešanās vietu ekonomisko, sociālo un kultūras dzīvi.

Daudzas jaunattīstības valstis iegūst no jauniešu skaita pieauguma, turpretī lielai daļai attīstītās pasaules nākas risināt ekonomiskos jautājumus, ko rada novecojošs darbaspēks. Jaunattīstības valstu uzņēmumi audzē savu potenciālu, lai nobīdītu pie malas pasaules attīstītās kompānijas, kas šobrīd globālajā ekonomikā gūst vislielāko peļņu.

Līdz 2020. gadam tīmeklim pievienotu sensoru skaits, kas iebūvēti dažādās ierīcēs, sadzīves tehnikā un infrastruktūrā, sasniegs 50 miljardus. Šis „lietu internets” izraisīs jaunu eksploziju uzglabājamo datu apjomā, kas nākotnē būtiski ietekmēs valsts pārvaldes dienestu un datu politikas veidošanu, kā arī izvirzīs jaunus uzdevumus personu privātuma saglabāšanai.

“Ziņojuma par attīstības tendencēm” hronoloģija 2013. gadā

“ZIŅOJUMA PAR ATTĪSTĪBAS TENDENCĒM” VEIDOŠANA

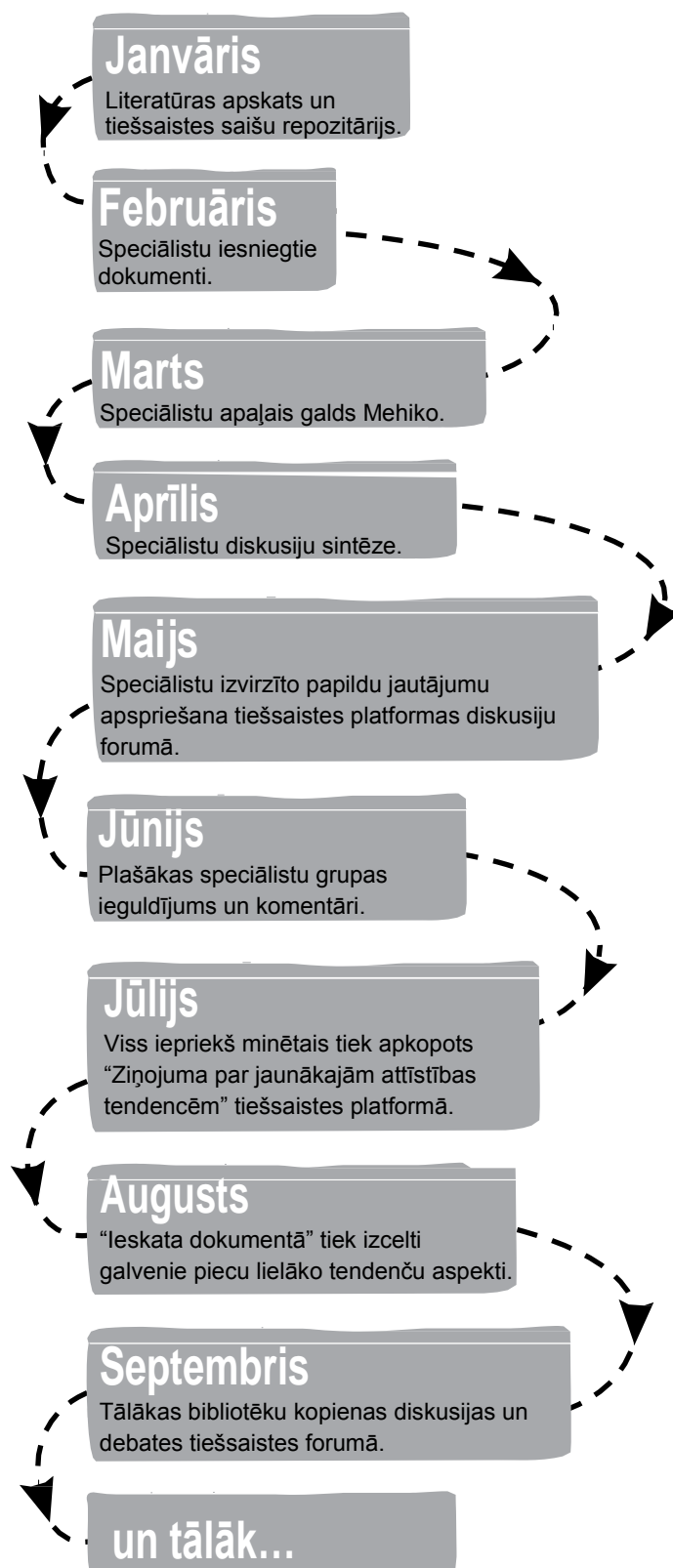
Pēdējā gada laikā IFLA lūdza plašu dažādu jomu speciālistu un ieinteresēto pušu loku (sociālo zinātņu pētniekus, ekonomistus, juristus, pedagoģijas un tehnoloģiju speciālistus) palīdzēt noteikt nozīmīgākās attīstības tendences, kas nākotnē ietekmēs mūsu informācijas vidi. Hronoloģija atklāj galvenos procesus, kas tika organizēti, lai izveidotu “Ziņojumu par jaunākajām attīstības tendencēm”.

2012. gada novembrī IFLA pasūtīja apjomīgu literatūras apskatu, kurā iekļauti jaunākie pētījumi un ziņojumi par jaunām tendencēm, un izveidoja plašu nozīmīgu dokumentu bibliogrāfisko rādītāju, kas 2013. gada janvārī tika ievietots “Ziņojuma par jaunākajām attīstības tendencēm” tiešsaistes platformā.

Februārī desmit galveno speciālistu grupa tika aicināta sagatavot uz šiem materiāliem balstītus rakstus, lai martā piedalītos apaļā galda diskusijā Mehiko. Turpmākie apaļā galda tikšanās laikā radušies jautājumi maijā tika apspriesti tiešsaistē, savukārt jūnijā tos tika piedāvāts risināt plašākai uzaicināto speciālistu grupai.

Jūlijā visi šie atšķirīgie elementi tika apkopoti “Ieskata dokumentā”, kurā tika uzsvērtas piecas svarīgākās attīstības tendences. Apkopotais ziņojums tika prezentēts Pasaules bibliotēku un informācijas kongresā 2013. gada augustā Singapūrā.

Šis darbības galvenais mērķis ir nevis radīt statistiku ziņojumu, bet gan veidot dinamisku un augošu tiešsaistes resursu kopumu, kas veicinātu turpmākās diskusijas un debates par globālās bibliotēku kopienas nākotnes prioritātēm. Projekts turpinās, un mēs ceram, ka jūs kļūsiet par tā daļu, iesaistoties tiešsaistes foruma diskusijās un izvirzot jautājumus tālākai diskusijai nacionālā līmenī.

TREND REPORT

IfLA headquarters
P.o. Box 95312
2509Ch the hague
netherlands
teL + 31-70-3140884
fAX + 31-70-3834827
E-MAIL ifla@ifla.org
www.ifla.org